کتابدار موضوعی 2.0

مقدمه مترجم

کتابدار کسی است که مدیریت، سازمان‌دهی، فهرست نویسی ،رده‌بندی ،دانش‌شناسی و اشاعه اطلاعات را بر عهده دارد. کتابدار باید با دانش‌های روز در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی آشنا باشد. کتابدار ۲.۰ مفهوم جدیدی است که از وب ۰.۲ گرفته شده است. کتابدار ۲.۰ مهارت‌هایی نظیر اطلاع‌یابی، سواد اطلاعاتی، سواد رسانه‌ای، سواد رایانه‌ای، کار با فناوری‌های موبایلی و ابزارهای پژوهش و ... جهت کار در محیط کنونی وب ۲.۰ را داراست. در ترجمه حاضر تعریفی از کتابدار موضوعی ۲.۰ بیان می‌شود:

کتابدار موضوعی ۲.۰[1]

مقدمه

اصطلاح کتابدار موضوعی ۲.۰ برای اولین بار در سال ۲۰۰۹ در انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی[۲] استفاده شد، اما آن زمان کمتر موردتوجه قرار گرفت و درک شد. اکنون، باوجوداینکه تعداد کمی از کتابداران دانشگاهی این اصطلاح را استفاده می‌کنند (و مقالات کمی نیز در مورد آن نوشته‌شده است)، اما طرفداران زیادی دارد. (این واقعیت را می‌توانید با جستجو درگوگل یا محقق گوگل ببینید.) کتابداران دانشگاهی در انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی باهدف شناسایی چالش‌های جدید و فرصت‌های پیشرو برای کتابداران رابط[۳] و متخصصان موضوعی؛ پسوند ۲.۰ را در کنار نام کتابدار موضوعی پیشنهاد دادند تا بدین‌وسیله تعدادی از انتظارات مدنظر آن‌ها برآورده شود. در مراحل اولیه، دیدگاه‌های متفاوت و ناهماهنگی در تعریف آن مطرح شد که تغییر در کتابداری کتابخانه‌های دانشگاهی را نشان نمی‌داد؛ اما کتابداران انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی به شناسایی نقش‌هاَی در حال ظهور و مهارت‌های موردنیاز برای انجام این نقش‌ها پرداختند و پیشنهادهایی در خصوص توسعه مهارت‌های جدید برای رشد و موفقیت در محیط‌های ۲.۰ را ارائه کردند. استفاده آن‌ها از پسوند "۲.۰" چندان جالب نبود چون این پسوند نوعی سردرگمی ایجاد می‌کرد به‌گونه‌ای که تعداد کمی از کتابداران می‌توانستند آن را تعریف کنند. برای دسته‌ای از کتابداران دانشگاهی که با وب ۲.۰ ناآشنا بودند، این پسوند می‌توانست برای هر چیزی، از سوپ گرفته تا آجیل استفاده شود؛ درحالی‌که پسوند "۲.۰" معمولاً در موارد زیر استفاده می‌شود:

۱- برای نشان دادن یک نسل جدید یا یک نسخه یا ویرایش جدید از یک حرفه یا کار و ۲ – برای تطبیق مدل یا نسخه قدیمی یک‌رشته با تغییرات و جذابیت‌های وب ۲.۰.

اینجا لازم است کمی تأمل کرده و برخی از تعاریف، سیاست‌ها و استراتژی‌ها را درک کرد. بسیاری از این تعاریف درعین‌حال که چشم‌نواز هستند، گاهی نیز بسیار گمراه‌کننده‌اند.

کتابدار موضوعی ۲.۰ چیست؟

قبل از نوشتن این مطلب، به دنبال یک تعریف منسجم از کتابدار موضوعی ۲.۰ بودم. در این تعریف، کتابداری دانشگاهی به سمت تغییرات اساسی پیش رفته و چالش‌ها و فرصت‌هایی را در اختیار کتابداران رابط موضوعی قرار می‌دهد که با استفاده از خدمات وب و رسانه‌های اجتماعی حاصل می‌شود. کتابداران موضوعی مانند همتایان دانشگاهی خود خدمات عمومی، فنی و اداری را به انجام می‌رسانند اما با نکات مبهمی روبرو می‌شوند که ناشی از تغییرات فراوان در ارتباطات علمی، توسعه مجموعه و گسترش استادان و دانشجویان در مؤسسات وابسته آن‌هاست.

در این بحث سؤالاتی ازاین‌دست مطرح می‌شود:

1. نقش‌های جدید رابطان موضوعی در کتابخانه دانشگاهی طی ۳ تا ۵ سال اخیر چیست؟
2. چه نقش‌هایی در ۵ سال آینده اهمیت خواهند یافت؟
3. کتابداران رابط برای رفع نیازهای تحقیقات بین‌رشته‌ای چه‌کاری می‌توانند انجام دهند؟
4. چگونه باید با فناوری‌های جدید آشنا شوند؟
5. آیا آن‌ها برای اساتیدی که زمان لازم برای ادغام فن‌آوری در درس‌های خود را ندارند، نقش مشاور فناوری را ایفا

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

می‌کنند؟

6. نقش ارتباطات علمی در کار کتابداران رابط چیست؟ آن‌ها به چه میزان باید به ایجاد تغییر و حمایت از آن در فضای نشر بپردازند؟
7. آیا انتظار می‌رود که کتابداران رابط نقش بیشتری در طراحی آموزشی و برنامه درسی داشته باشند؟
8. چه نقش‌های جدیدی در علوم الکترونیک[۴]کنونی برای آن‌ها وجود دارد؟
9. کتابداران رابط در ۳ تا ۵ سال آینده به چه مهارت‌هایی نیاز خواهند داشت؟ مهارت‌های اصلی مورد انتظار از آن‌ها کدام است؟

- چگونه کارکنان ارشد ما می‌توانند این مهارت‌ها را به دست آورند؟
- چگونه می‌توانیم با سختی‌ها و مقاومت‌های ناشی از تغییر در نقش‌ها و انتظارات روبرو شویم؟

پیشنهادهایی برای کتابداران موضوعی

کارن ویلیامز[۵] در سخنرانی خود با عنوان «آماده‌سازی کتابداران رابط برای محیط‌های دانشگاهی در قرن بیست و یکم» می‌گوید:

1. «آنچه ما در دانشگاه مینه‌سوتا[۶]انجام می‌دهیم، در جهت ارتقا آموزش عالی و حمایت از آن است. کار ما با خدمات عمومی کتابخانه که ارتباط کمی با خارج از کتابخانه دارد، متفاوت است.»
2. «ما چگونه مدل کتابدار موضوعی ۲.۰ را بسازیم؟»
3. «با عواملی همچون ارتباطات علمی، آموزش و یادگیری، ابزارهای دیجیتال، پیشرفت، مدیریت و توسعه مجموعه، افزایش بودجه و خدمات مرجع؛ چارچوب توصیفی از موقعیت ساخته می‌شود.»
4. «به این اصل توجه کنیم که همه چیز در حال تغییر است و در جهان هیچ‌چیز راکد باقی نمی‌ماند.»
5. بحث «آموزش و یادگیری» تنها به «دستورالعمل‌های کتابشناختی» یا سواد اطلاعاتی محدود نیست، بلکه بسیار فراتر از آن‌ها است. دانشگاه مینه‌سوتا می‌خواهد ورای مدل قدیمی آموزش که «آموزش از طریق سخنرانی» است، عمل کند.
6. «سخنرانی ویلیامز بر ارتباطات علمی تمرکز دارد. او اسلایدهای بسیاری را در جای مناسب در اختیار افراد شرکت‌کننده می‌گذارد.»
7. «این افراد گروه همکارانی را در دانشگاه مینه‌سوتا تشکیل می‌دهند که به‌صورت گسترده باهم مشارکت دارند.»
8. «وجود کارشناسان، شرایط محیطی، منابع و ابزارها، الگوها و برنامه‌های عملیاتی به توسعه کارکنان و حمایت از آن‌ها منجر می‌شود. به‌عبارت‌دیگر باوجوداین آن‌ها، مجموعه‌ای برای شروع به کار حاصل می‌شود. به این ترتیب مجبور نیستید دست‌خالی و از صفر شروع کنید.»
9. «رابطان کتابخانه می‌توانند در بخش‌های دیگر از اساتید حمایت کنند.»
10. «می‌توان ملزومات ایجاد کتابدار موضوعی ۲.۰ را با آنچه از قبل موجود است، راه‌اندازی و تهیه کرد، به‌گونه‌ای که هیچ نیازی باقی نماند.»
11. «از دیدگاه سیستمی برای ساخت مدل کتابدار موضوعی باید به عواملی همچون: رفتارهای سازنده، اهداف / مأموریت و دیدگاه کتابخانه، توصیف‌های موقعیت / شغل‌های واقعی، اهداف فردی، دانش / مهارت‌ها / توانایی، آموزش کارکنان، منابع و ارزیابی عملکرد توجه نمود.»
12. «با به‌کارگیری برنامه‌های مصوب، فعالیت‌های توسعه مجموعه را انتقال داده و به‌این‌ترتیب در وقت کتابدار رابط صرفه‌جویی می‌شود؛ که به همان نسبت زمان صرف شده در میز مرجع نیز کاهش خواهد یافت.»
13. «با ایجاد مدل کتابدار موضوعی، یک محیط ریسک‌پذیر را ایجاد کنید؛ شما باید برای شکست‌ها هم مانند موفقیت‌ها ارزش قائل شوید.»

منابع مؤثر در یادگیری ارائه خدمات مرجع در محیط وب ۲.۰

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

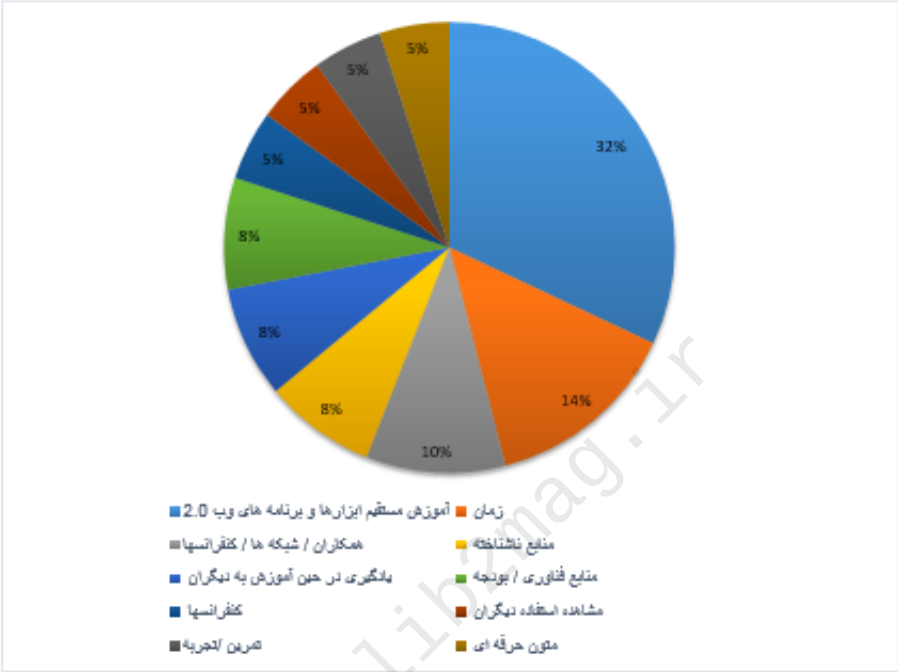

پانویس:

[۱] ترجمه شناسه Subject librarian 2.0 از HLwiki

[۲] Association of College & Research Libraries (ACRL)

[۳] Liaison librarian

کتابداران موضوعی به‌عنوان رابط در ارتقای ارتباطات درون بخشی، ایفای نقش می‌کنند این نقش همکاری و هماهنگی میان کتابداران موضوعی و اساتید دانشگاه به‌منظور افزایش فعالیت‌های آموزشی، علمی و تحقیقاتی است. مهم‌ترین هدف این نقش توسعه و گسترش ارتباطات مستقیم و مؤثر میان کتابخانه و بخش‌های مختلف دانشگاه درزمینهٔ خدمات کتابخانه و همچنین فراهم آوردن ارتباطات درونی و بیرونی کتابخانه است- مترجم

[۴] مترجم – علمی هر در شبکه و کامپیوتر فناوری از استفاده E-science

[۵] Subject Librarian 2.0: Preparing Liaison Librarians for 21st Century Academic Environments, 2009 Presentation, Karen Williams

[۶] UMinnesota

منبع:

این نوشته ترجمه مطلبی با این عنوان است: Subject librarian 2.0

مترجم:سیده فاطمه صادری

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	سیده فاطمه صادری
عنوان مقاله:	کتابدار موضوعی ۲.۰
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitابدار 2.0)
دوره مجله(Vol):	۳
شماره مجله(Issue):	۳
سال(Year):	۱۳۹۶
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/8884

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

lib2mag.ir

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.